

УДК 330.342.3

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2026-16-27>**Шляхетко В. В.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та маркетингу
у видавничо-поліграфічній справі,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0184-6871>

Vitaliy Shliakhetko

Lviv Polytechnic National University

Гобела О. В.

аспірант кафедри менеджменту та маркетингу
у видавничо-поліграфічній справі,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5440-0171>

Oleh Hobela

Lviv Polytechnic National University

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ГЕНЕЗИС ТА СУЧАСНІ ПРІОРИТЕТИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ

ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE: GENESIS AND CONTEMPORARY PRIORITIES IN ENSURING IT

Анотація. Питання безпеки завжди актуальне для будь-якої соціально-економічної системи, адже визначає здатність її існувати й розвиватися. Стосовно підприємства такі засади ускладнені зв'язками в межах безпекової ієрархії, коли воно створює робочі місця, а відтак впливає на особисту безпеку кожного найманого працівника, та функціонує як первинна одиниця економіки, що безпосередньо визначає усі параметри існування держави. Загалом економічна безпека не може бути проігнорована, зокрема в частині проблеми виключно для власників. Її значимість суттєво вища, а відтак вимагає консолідації держави, науки та бізнесу. Дослідження спрямоване на уточнення змісту поняття «економічна безпека підприємства» на підставі простеження зв'язку з суміжними термінами «безпека» й «економічна безпека», встановлення етапів еволюції щодо діяльності українських підприємств та критичного розгляду найвідоміших підходів. Для формування теоретичного підґрунтя забезпечення економічної безпеки підприємства застосовано методи: індукції та дедукції, порівняння і систематизації – при дослідженні сутнісних характеристик термінів «безпека», «економічна безпека» та «економічна безпека підприємства»; синтезу і аналізу – для простеження етапів еволюції економічної безпеки в умовах українських підприємств; морфологічного аналізу – для критичного огляду відомих підходів і обґрунтування власної позиції щодо безпеки, економічної безпеки та економічної безпеки підприємства; графічний – для наочного подання теоретичного і методичного матеріалу; абстрактно-логічний – для теоретичних узагальнень і висновків дослідження. Уточнено сучасні аспекти сприйняття безпеки, що дозволило запропонувати розуміння цього поняття як стану, процесу й якості, які визначають спроможність підтримувати життєздатність й розвиватися за будь-яких умов й суттєвості впливу факторів. З'ясовано, що проблема економічної безпеки була одна з найбільш складних на сучасному етапі становлення України як держави, що в подальшому надала поштовх до провадження наукових розвідок і стосовно мікрорівня. В межах останніх тридцяти п'яти років сприйняття економічної безпеки в умовах кожного окремого підприємства зазнало вагомих змін, що простежується через актуальні і сьогоденні відмінні підходи у трактуванні цього поняття. Авторське бачення економічної безпеки підприємства відмінне баченням переваг, які формуються в межах безпекової ієрархії з акцентом на важливості результативної безпекової діяльності для досягнення цілей й розвитку.

Ключові слова: безпека, економічна безпека, економічна безпека підприємства, загроза, розвиток підприємства, управління.

Abstract. The issue of security remains consistently relevant for any socio-economic system, as it determines its capacity to exist and develop. In the context of an enterprise, these foundations are complicated by interconnections within the security hierarchy: enterprises create jobs and thereby influence the personal security of each employee, while simultaneously functioning as primary units of the economy that directly shape all parameters of the state's existence. In general, economic security cannot be disregarded, particularly not as a matter solely concerning owners. Its significance is considerably broader, thus requiring the consolidation of efforts by the state, academia, and business. This study is aimed at clarifying the content of the concept of "economic security of the enterprise" by tracing its relationship with related terms such as "security" and "economic security," identifying the stages of its evolution in the context of Ukrainian enterprises, and critically examining the most prominent approaches. To establish the theoretical foundations for ensuring the economic security of the enterprise, the following methods were applied: induction and deduction, comparison and systematization – when examining the essential characteristics of the terms "security," "economic security," and "economic security of the enterprise"; synthesis and analysis – to trace the stages of evolution of economic security within Ukrainian enterprises; morphological analysis – to critically review established approaches and substantiate the author's position regarding security, economic security, and enterprise economic security; graphical methods – for the visual presentation of theoretical and methodological material; and the abstract-logical

method—for theoretical generalizations and conclusions of the study. Contemporary aspects of the interpretation of security have been refined, allowing it to be understood as a state, a process, and a qualitative characteristic that determine the ability to maintain viability and develop under any conditions and varying degrees of factor influence. It has been established that the issue of economic security was among the most complex challenges during the modern stage of Ukraine's state formation, which subsequently stimulated scientific inquiry at the micro level. Over the past thirty-five years, the perception of economic security at the level of individual enterprises has undergone significant changes, as evidenced by the diversity of contemporary approaches to its interpretation. The author's perspective on the economic security of the enterprise differs by emphasizing the advantages formed within the security hierarchy, with a focus on the importance of effective security activities for achieving objectives and ensuring development.

Keywords: security, economic security, economic security of the enterprise, threat, enterprise development, management.

Постановка проблеми. Підприємство створюється заради досягнення конкретної мети, попутно сприяючи формуванню соціально-економічного ефекту в межах горизонтальних й вертикальних зв'язків безпекової ієрархії. Життєздатність за високої нестабільності умов функціонування підтримується за рахунок контролюваного здійснення якісних й кількісних змін, тобто розвитку такої соціально-економічної системи. Підприємство може бути пасивним в оперативному вимірі через високі ризики, брак досвіду та неспроможності швидко локалізувати необхідну ресурсну основу, але відсутність ініціативи у середньостроковій перспективі формує відставання та невідповідності поточному стану конкурентного середовища з відповідним погіршенням показників діяльності та проявом ознак кризової ситуації. Сам процес розвитку реалізується через тимчасову втрату стабільності із одночасним виникненням нових ризиків й загроз, що сумарно провокує зниження безпеки системи. Результативний перехід до «запланованого» атрактора вимагає стабілізації внутрішніх процесів та перегляду засад взаємодії із складовими зовнішнього середовища. Прорахунки, що не дозволили досягнути поставлених цілей та набули прояву «небажаних» флуктуацій вимагають відновлення контролю задля збереження цілісності системи. Загалом як в процесі функціонування, так і розвитку безпекові аспекти є визначальними. Попри доведеність зв'язку між безпекою і розвитку щодо будь-якої системи з часів античних філософів як і пріоритетність безпекової діяльності для функціонування кожного суб'єкта господарювання, питання забезпечення економічної безпеки не втрачає своєї актуальності. Причиною є не лише непостійність ситуації в якій існує система через змінний перелік визначальних факторів, але й тим, що сама безпекова діяльність потребує розвитку задля відповідності постійно оновленому переліку пріоритетних завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До проблематики забезпечення економічної безпеки долучилися такі науковці як І. Бінько [1], М. Гладух [2], Т. Гордієнко [13], З. Живко [3], В. Забродський [4], С. Ляшенко [5], Н. Капустін [4], М. Караїм [14], Г. Козаченко [6], Т. Корнієнко [7], Я. Котляревський [14], О. Ляшенко [6], В. Пасічник [8], Г. Пастернак-Таранущенко [9], Д. Пілова [10], І. Плетнікова [11], В. Пономарьов [6], Н. Подлужна [12], В. Третяк [13], В. Шлемко [1], А. Штангрет [14] та інші. Увага вказаних та інших дослідників зосереджена на питаннях необхідності приділення максимальної уваги забезпеченню економічної безпеки на кожному ієрархічному рівні, тобто від особи й до міждержавної взаємодії. В поточних умовах переконливим фактом стала значимість цієї складової національної безпеки для стабілізації ситуації в національній економіці як необхід-

ної складової збереження суверенітету. Попри суттєві здобутки, питання економічної безпеки на мікрорівні ще обмежено з'ясоване, причиною чого є спроба звичайного масштабування без спроб ретельного вивчення усіх аспектів функціонування й розвитку підприємства як динамічної й відкритої соціально-економічної системи.

Мета статті полягає в уточненні змісту поняття «економічна безпека підприємства» на підставі простеження зв'язку з суміжними термінами «безпека» й «економічна безпека», встановлення етапів еволюції щодо діяльності українських підприємств та критичного розгляду найвідоміших підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження. XXI ст. поняття безпеки набуло повсякчасного застосування, починаючи від концепції сталого розвитку, де відбувається постійних пошук варіантів одночасного досягнення економічних, екологічних й соціальних цілей, що неможливо без врахування безпекового аспекту, до загроз, які супроводжують активність використання штучного інтелекту для безпеки особи. Різноманітність поглядів, основою більшості з яких є результати пошуку на попередніх етапах, нами узагальнено на рис. 1.

В публікації В. Пасічника [8, с. 16] вказується на процес зміни парадигми стосовно національної безпеки. Імпонує, що дослідник характеризує попередню парадигму як таку, що передбачала реакцію на суттєве зниження рівня безпеки з наступним застосуванням заходів щодо ліквідації негативних результатів, коли нова, за його баченням, повинна бути спрямована на цілісне сприйняття проблеми й боротьбу не з наслідками, а причинами. Наша позиція, яка представлена графічно, не ставить під сумнів ознаки нової парадигми, але відповідає більш загальному розумінню безпеки, тобто без конкретизації сфери застосування, та має закладений зв'язок з розвитком. При цьому ключове завдання передбачає підтримання життєздатності при суттєвості впливу будь-яких факторів. В подальшому буде виконано уточнення цього базового сприйняття уже стосовно економічної безпеки підприємства.

Поняття «економічна безпека» вперше було застосовано Ф. Рузвельтом в кінці 30-х років минулого століття. Підґрунтям стали катастрофічні наслідки Великої депресії, що надало необхідний поштовх інтересу саме до економічної безпеки, спочатку на макрорівні. Після актуалізації були виконані реальні практичні кроки у формі програми під назвою «Новий курс», в якій домінували національні інтереси над корпоративними з метою стабілізації ситуації в національній економіці та в подальшому дотримання засад соціальної справедливості в розподілі благ, приділяючи належну увагу добробуту усіх громадян. Упродовж наступних сорока років знаковими були два моменти: по-перше,

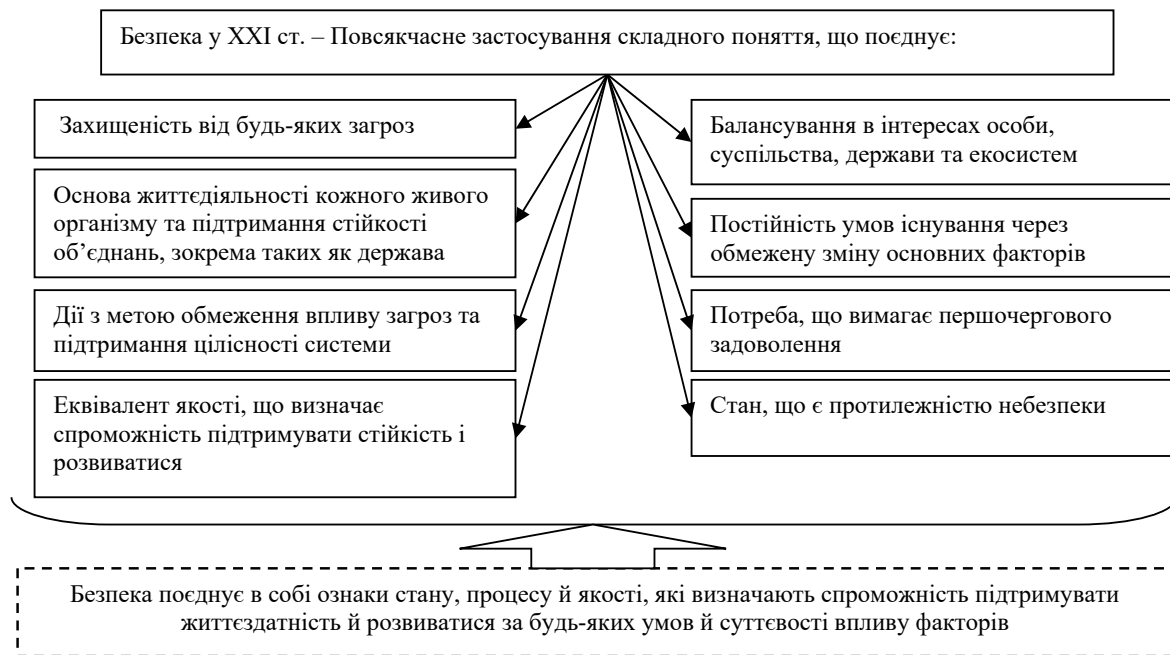

Рисунок 1 – Генезис та сучасне сприйняття змісту поняття «безпека», авторська позиція виділена

Джерело: сформовано авторами

економічна безпека набула вагомості в якості складової національної безпеки; по-друге, лише у 1985-му було офіційно прийнято до застосування відповідний термін. В Україні із здобуттям належності у 1990-му було дано старт відповідним процесам, зокрема науковим розвідкам.

Перед формуванням підґрунтя для висвітлення авторського бачення, підкреслимо той факт, що сьогодні термін «економічна безпека» сприймають як еквівалент такого на рівні держави. Пояснити можна початковим інтересом саме до макrorівня з наступним масштабуванням щодо інших рівнів. Таке отождження не є поодиноким, оскільки економічна безпека підприємства загалом формує уявлення про безпеку на мікро-рівні, тобто включаючи й пожежну та інші різновиди.

Початкова позиція українських дослідників була сформована В. Шлемком й І. Біньком та Г. Пастернаком-Таранушенком. В обох варіантах об'єктом виступала національна економіка, але варіативність утворилася на підставі стратегічній спрямованості в забезпеченні. Так, перший варіант передбачав «...збереження стійкості до внутрішніх й зовнішніх загроз» [1, с. 5], тобто чітко прослідковується захисний акцент, коли згідно другого йдеться про «...створення, зростання й перспективний розвиток в майбутньому» [9, с. 52], що є свідченням прихильності до реалізації змін, які відповідають національним інтересам. Перші варіанти були в подальшому поглиблені й трансформовані. Нами буде приділено увагу лише окремим з них, які якісно характеризують досліджуване поняття.

Економічна безпека успадкувала від безпеки спрямованість на підтримку стійкості, що стосується в цьому випадку економіки, що знайшло відображення у визначенні В. Третяк, в якому наголошується на необхідності застосування економічного механізму з метою забезпечення «...незалежності, стабільності та розвитку країни» [13, с. 7]. Не втратила актуаль-

ності й захисна орієнтація, яка передбачала виконання відповідних заходів стосовно національних інтересів загалом [7, с. 116]. Роль в межах системи національної безпеки підкреслюється на основі переліку ключових завдань, що включають підтримання «самовиживання» і утворення умов для розвитку економіки [4, с. 36]. Згадане вище масштабування дозволило розглядати ієрархію економічну безпеку, тобто від особи і до глобального рівня, включаючи міждержавний, державний, регіональний, галузевий і підприємств (мікрорівень). Загалом, на підставі врахування усіх ключових позицій та зберігаючи зв'язок із баченням суті безпеки, нами пропонується розглядати економічну безпеку як комплексну властивість системи підтримувати свою життєздатність й утворювати умови для розвитку за рахунок наявних ресурсів, нових можливостей та будь-яких змін в переліку та силі впливу основних факторів.

З однієї сторони підприємство посідає проміжний рівень в безпековій ієрархії, але з іншої така позиція є не лише зв'язуючою, але й результуючою стосовно інших. Зазначене слідує як мінімум з того, що підприємство представляє собою первинну ланку економіки, а відтак діяльність сукупності таких безпосередньо має вплив на економічну безпеку держави. З іншої сторони економічна безпека особи визначається її спроможністю задовольняти потреби, що можливо виконати в якості найманого працівника, тобто вступаючи у трудові відносини з підприємством. Наведені аргументи не призначені для ретельної характеристики, а виключно встановленні факту значущості рівня підприємства в ієрархії економічної безпеки з метою ретельного зосередження уваги на поглибленні суті і з цього ракурсу.

Економічна безпека підприємства, аналогічно до раніше розглянутих базових понять, характеризується неоднозначністю з одночасним поширенням певним чином відмінних підходів. Зумовлено це виконаним

масштабуванням з макрорівня і подальшим поглибленням в контексті етапності появи ключових проблем (рис. 2).

Простежену еволюцію доцільно доповнити двома твердженнями: по-перше, відмінні темпи розвитку підприємств різних груп стали на перешкоді встановлення чітких часових параметрів; по-друге, розкрита послідовність не знижує актуальності попередніх етапів, скоріше йдеться про удосконалення процесу забезпечення безпеки на мікрорівні. Такі міркування знаходять підтвердження і в трактуванні поняття «економічна безпека підприємства», коли наявна певна варіація, що зумовлена етапністю та акцентом на одному із важливих параметрів. Нами було виконано групування для поглиблення розуміння, виходячи з критичного огляду найбільш поширених поглядів.

Спадковість спостерігається в баченні економічної безпеки підприємства через захист, тобто утворення певних фактичних і умовних захисних споруд для збереження майна, ресурсів, потенціалу, інтересів тощо. Якщо таке бачення є типовим, то в межах цього підходу нами виокремлено два важливих доповнення. Згідно першого важливою з «здатність» виконувати захист. Для прикладу, Д. Пілова розглядає «...здатність чинити опір сукупному впливу загроз макро- та мікросередовищ з метою досягнення своєї стратегічної мети в усіх видах діяльності» [10, с. 6]. Іншими словами захист повинен передбачати систему розпізнавання загроз, розроблення програми протидії та ліквідації наслідків. Інший варіант захисту пропонує І. Плетнікова [11, с. 7], коли необхідним є виконання адаптаційних процедур. Попри відмінність методів, спільним є те, що захист виходить за рамки типового перепускного пункту та організації відеоспостереження. Ключовим стає ранжування рівня загрози і застосування тих процедур, які знижують рівень можливої чи фактичної шкоди.

Усталеним є сприйняття економічної безпеки на мікрорівні через підтримання стійкості й стабільності параметрів функціонування підприємства. Підставою є переконання, що сталість дозволяє ритмічно й рівномірно виконувати виробничі завдання, а від-

так досягати максимальної ефективності [14, с. 55]. Н. Подлужна конкретизує основу таких процесів у відповідності до системного підходу, тобто самоорганізацію, яка повинна сприяти «...підтриманню рівноваги при мінімальних загрозах» [12, с. 5]. Потрібно уточнити, що очікувана стійкість є результатом результативного виконання безпекових заходів. При високій динаміці у впливі відмінних за суттю загроз діяльність підприємства відбувається не за прийнятим шаблоном, а шляхом ліквідації крайніх відхилень через вирішення конкретних проблем. Таке бачення слідує з суті підприємства як відкритої системи, де стійкість моментна характеристика та результат активності відповідних суб'єктів.

Висока активність дискусій спостерігається щодо ефективності використання корпоративних ресурсів. В одному випадку вважається, що такий показник характеризує рівень економічної безпеки в умовах конкретного підприємства. Відповідно суб'єкти безпеки першочергово мають зосередитися саме на питаннях ліквідації перешкод у виробничому процесі. Інший варіант передбачає досягнення ефективності у використанні виділених ресурсів в ході здійснення безпекових заходів [5, с. 12]. Нам імпонує другий підхід, хоча не можна відкидати вагомості результатів діяльності саме співробітників відповідних спеціалізованих підрозділів на виробничо-збутові процеси, адже надмірні втрати й високі витрати будь-яких ресурсів розглядаються як внутрішні загрози, а їх ліквідація забезпечує зростання ефективності.

Функціонування підприємства відбувається в середовищі, коли кожен учасник такого керується своїми інтересами з відповідним виникненням суперечностей через їх неузгодження. Виходячи з таких обставин Г. Козаченко бачить економічну безпеку у спроможності «...гармонізувати в часі і просторі економічні інтереси підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища» [6, с. 87]. Ми дотримуємося думки, що така гармонізація повинна супроводжуватися узгодженням внутрішніх інтересів з метою недопущення виникнення відповідних загроз через конфлікти між персоналом, зокрема

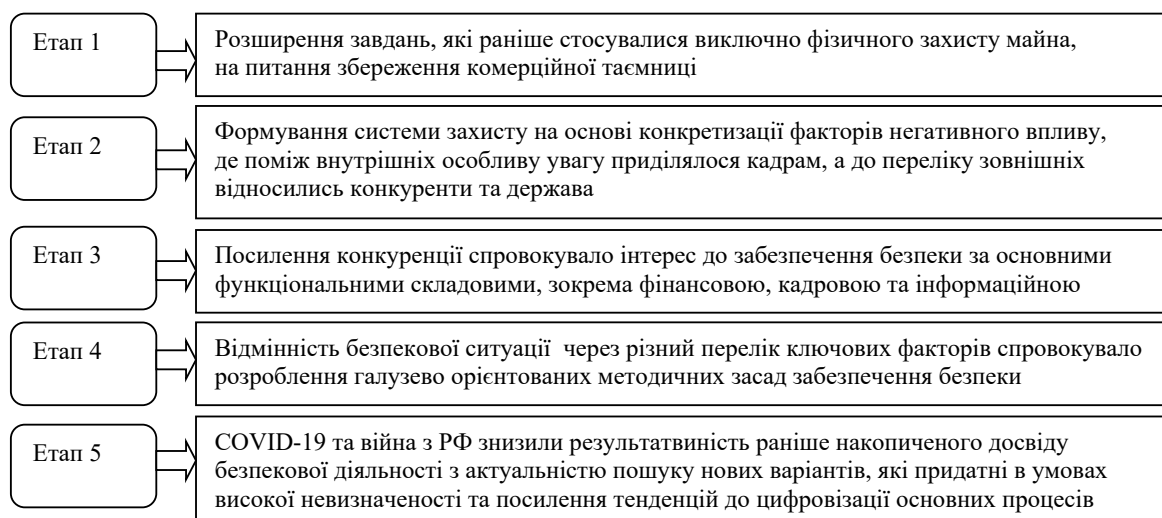

Рисунок 2 – Еволюція економічної безпеки підприємства у відповідності до змісту ключових завдань

Джерело: сформовано авторами

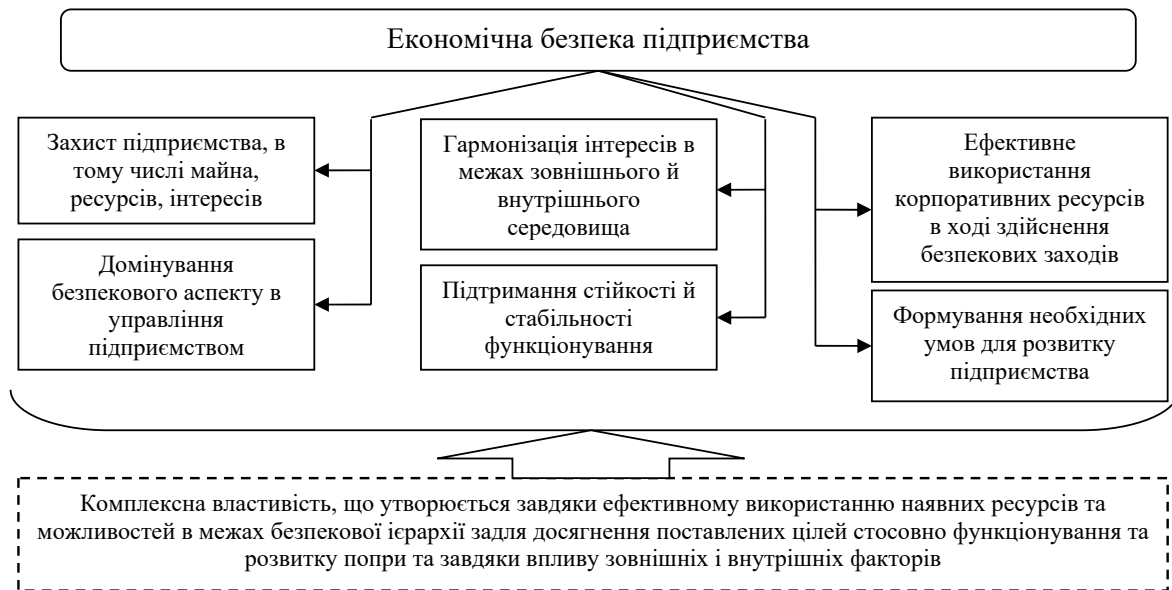

Рисунок 3 – Результати морфологічного аналізу поняття «економічна безпека підприємства»

Джерело: сформовано авторами, авторська позиція виділена

менеджментом та іншими працівниками, а також управлінцями й власниками бізнесу.

Якщо попередньо розглянути підходи можна умовно вважати «типовими», то інші, виділені нами, ще обмежено поширені, але мають перспективу, зокрема виходячи з аспектів раніше виокремленого поточного етапу еволюції. Так, підставою для виділення останнього підходу став варіант бачення зв'язку поміж розвитком й безпекою. Погоджуємося із З. Живко, що економічну безпеку доцільно розглядати і як «...стан, який сприяє економічному розвитку і стабільності діяльності підприємства» [3, с. 14]. Відповідно наголосимо, що дії суб'єктів безпеки повинні сприяти розвитку підприємства.

Виконаний критичний огляд ключових підходів узагальнено графічно на рис. 3 із поданням авторської позиції.

Авторська позиція має окремі відмінності, які потребують роз'яснення: по-перше, вказується на місце в безпековій ієрархії з можливістю використання тих переваг, що утворюються за рахунок зв'язків з вищими рівнями, зокрема в ході забезпечення економічної безпеки держави; по-друге, передбачено захист та активність на етапах функціонування й розвитку виходячи з відмінного впливу усієї сукупності факторів.

Висновки. Поточне сприйняття економічної безпеки на мікрорівні спирається на сформоване уявлення про безпеку й економічну безпеку, але виключно як основу, стосовно якої відбувається надбудова, що визначається специфікою функціонування й розвитку такої соціально-економічної системи. Існуючі сьогодні відмінності у сприйнятті економічної безпеки підприємства зумовлені певними етапами зміни впливу ключових факторів та поступового зростання її значущості в підтриманні життєздатності. Сьогодні економічна безпека є тождою спроможності подальшої діяльності попри критично високу невизначеність й складно передбачувану динаміку зовнішнього середовища.

Авторська позиція щодо економічної безпеки підприємства поступово вибудована, виходячи з того, що поточний етап є лише проміжним, коли наступні будуть визначатися актуальним переліком факторів не лише на мікрорівні, але й суміжних, тобто особи, галузі, регіону й держави загалом.

Питання забезпечення економічної безпеки для українських підприємств незмінно залишатиметься актуальним, що дозволяє розглядати питання збільшення результативності управління як напрям наступних досліджень.

Бібліографічний список:

1. Бінько І. Ф., Шлемко В. Т. Як забезпечити економічну безпеку України. *Всеукраїнські відомості*. 1997. № 138(810). С. 3–8.
2. Гладух М. В. Економічна безпека підприємства: еволюція визначення, складові, загрози. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 51. С. 29–34.
3. Живко З. Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізми забезпечення, управління. Львів : Ліга-Прес, 2012. 256 с.
4. Забродський В., Капустін Н. Теоретичні основи оцінки економічної безпеки галузі і фірми. *Бізнес-Інформ*. 1999. № 15–16. С. 35–37.
5. Ляшенко С. Н. Складові економічної безпеки підприємства і підходи до їх оцінки. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 3(21). С. 11–20.
6. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. Київ : Лібра, 2003. 280 с.
7. Корнієнко Т. О. Сутність та еволюція поняття «економічна безпека». *Економічні горизонти*. 2018. № 1(4). С. 113–118.
8. Пасічник В. Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною економікою. *Демократичне врядування*. 2011. Вип. 7. С. 15–29.

9. Пастернак-Таранущенко Г. А. Економічна і національна безпека України. *Економіка України*. 1994. № 2. С. 51–57.
10. Пілова Д. П. Методичні підходи щодо визначення зон економічної безпеки підприємства. *Вісник Криворізького технічного університету*. 2006. № 3. С. 264–268.
11. Плетнікова І. Л. Екологічна безпека підприємства – складова частина та необхідна умова його економічної безпеки. *Вісник ХДЕУ*. 2000. № 3 (14). С. 84–85.
12. Подлужна Н. О. Вибір критерію економічної безпеки підприємства. *Наукові праці Донецького державного технічного університету*. 2022. Вип. 4. С. 10–16.
13. Третяк В. В., Гордієнко Т. М. Економічна безпека: сутність та умови формування. *Економіка та держава*. 2010. № 1. С. 6–8.
14. Штангрет А. М., Котляревський Я. В., Караїм М. М. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення : монографія. Львів : УАД, 2012. 288 с.

References:

1. Binko I. F., Shlemko V. T. (1997) Yak zabezpechty ekonomichnu bezpeku Ukrainy [How to ensure Ukraine's economic security]. *Vseukrainski vidomosti – All-Ukrainian information*, no. 138(810), pp. 3–8.
2. Hladukh M. V. (2015) Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: evoliutsiia vyznachennia, skladovi, zahrozy [Economic security of an enterprise: evolution of definition, components, threats]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Bulletin of Transport and Industry Economics*, no. 51, pp. 29–34.
3. Zhyvko Z. B. (2012) *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: sutnist, mekhanizmy zabezpechennia, upravlinnia* [Economic security of the enterprise: essence, mechanisms of provision, management]. Lviv. Liha-Pres. (in Ukrainian)
4. Zabrodskiy V., Kapustin N. (1999) Teoretychni osnovy otsinky ekonomichnoi bezpeky haluzi i firmy [Theoretical foundations of assessing the economic security of an industry and a firm]. *Biznes-Inform – Business-Inform*, no. 15–16, pp. 35–37.
5. Pliashenko S. N. (2003) Skladovi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva i pidkhody do yikh otsinky [Components of the economic security of an enterprise and approaches to their assessment]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic problems*, no. 3(21), С. 11–20.
6. Kozachenko H. V., Ponomarov V. P., Liashenko O. M. (2003) *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: sutnist ta mekhanizm zabezpechennia* [Economic security of the enterprise: essence and mechanism of ensuring it]. Kyiv: Libra (in Ukrainian)
7. Korniienko T. O. (2018) Sutnist ta evoliutsiia poniattia «ekonomichna bezpeka» [The essence and evolution of the concept of "economic security"]. *Ekonomichni horyzonty – Economic horizons*, no. 1(4), pp. 113–118.
8. Pasichnyk V. (2011) Filozofska katehoriia bezpeky yak osnova novoi paradyhmy derzhavnogo upravlinnia natsionalnoi ekonomikoii [The philosophical category of security as the basis of a new paradigm of public management of the national economy]. *Demokratychnе vriaduvannia – Democratic governance*, vol. 7, pp. 15–29.
9. Pasternak-Taranushchenko H. A. (1994) Ekonomichna i natsionalna bezpeka Ukrainy [Economic and national security of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, no. 2, pp. 51–57.
10. Pilova D. P. (2006) Metodichni pidkhody shchodo vyznachennia zon ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Methodological approaches to determining zones of economic security of an enterprise]. *Visnyk Kryvorizkoho tekhnichnoho universytetu – Bulletin of Kryvyi Rih Technical University*, no. 3, pp. 264–268.
11. Plietnikova I. L. (2000) Ekologichna bezpeka pidpriemstva – skladova chastyna ta neobkhidna umova yoho ekonomichnoi bezpeky [Environmental safety of an enterprise is a component and a necessary condition for its economic security]. *Visnyk KhDEU – KhDEU Bulletin*, no. 3 (14), pp. 84–85.
12. Podluzhna N. O. (2022) Vybir kryteriiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Choosing the criterion of economic security of an enterprise]. *Naukovi pratsi Donetskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu – Scientific works of Donetsk State Technical University*, vol. 4, pp. 10–16.
13. Tretiak V. V., Hordiienko T. M. (2010) Ekonomichna bezpeka: sutnist ta umovy formuvannia [Economic security: essence and conditions of formation]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, no. 1, pp. 6–8.
14. Shtanhret A. M., Kotliarevskiy Ya. V., Karaim M. M. (2012) *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva v umovakh antykrizovoho upravlinnia: kontseptualne vyznachennia ta mekhanizm zabezpechennia* [Economic security of an enterprise in the context of anti-crisis management: conceptual definition and mechanism of ensuring]. Lviv: UAD. (in Ukrainian)

Стаття отримана: 16.04.2026

Стаття прийнята: 21.05.2026

Стаття опублікована: 03.07.2026